Nr 35

Skatteutskottets betänkande i anledning av motion om höjning av det extra avdraget vid taxering för inkomst av kapital.

Motionen

I motionen 1972:303 av herr Larsson i Staffanstorp m. fl. (c) hemställs, att riksdagen beslutar

1. att det extra avdraget vid beräkning av inkomst av kapital höjs till 700 kr. för ensamstående och 1 400 kr. för makar, samt
2. att uppdra åt vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 39 § 3 mom. kommunalskattelagen äger fysisk person, som haft inkomst av kapital i form av räntor eller utdelningar, utöver avdrag för förvaltningskostnader och gäldränta åtnjuta ett extra avdrag med 400 kr. eller för sammanlevande makar 800 kr. gemensamt, dock högst med belopp motsvarande skillnaden mellan bruttointäkten och nämnda avdrag för förvaltningskostnader och gäldräntor.

Det skattefria bottenbeloppet i inkomstkällan kapital, det s. k. sparavdraget, utgjorde ursprungligen 100 kr. för ensamstående och 200 kr. för makar. 1957 höjdes avdraget till 300 resp. 600 kr. och 1961 – med tillämpning fr. o. m. 1962 års taxering – till 400 resp. 800 kr. Bestämmelserna om detta schablonavdrag har tillkommit för att stimulera sparandet.

Riksdagen har under senare år upprepade gånger avvisat motionsvis väckta förslag om höjning av sparavdraget. Skatteutskottet behandlade senast i samband med prop. 1972:22 med förslag till lag om skattefrihet vid premiering av sparande, m. m. motionsyrkanden om höjning av sparavdraget till 600 resp. 1 200 kr. I sitt av riksdagen godkända betänkande SkU 1972:16, vari motionerna avstyrktes, anförde skatteutskottet:

Enligt beräkningar gjorda på grundval av 1966 års taxering kan en höjning av sparavdraget från 400 till 600 kr. för ensamstående och från 800 till 1 200 kr. för makar beräknas medföra ett skattebortfall för staten på 50–60 milj. kr. och för kommunerna på ca 35 milj. kr. Med hänsyn till de höjda kommunala utdebiteringarna kan skattebortfallet för kommunerna nu beräknas uppgå till avsevärt större belopp.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser medges fysisk person vid beräkning av inkomst av kapital ett schablonavdrag, det s. k. sparavdraget, med högst 400 kr. för ensamstående och 800 kr. för makar gemensamt. Sparavdraget, som varit oförändrat sedan år 1961, syftar till att uppmuntra det enskilda sparandet och förenkla taxeringsarbetet.

I motionen 1972:303 yrkas att sparavdraget i inkomstkällan kapital höjs till 700 kr. för ensamstående och 1 400 kr. för makar. En sådan höjning anser motionärerna motiverad dels för att återställa avdragets reella värde, dels för att stimulera sparviljan särskilt hos småspararna.

Med anledning av vad i motionen anförts om angelägenheten av att uppmuntra det enskilda sparandet vill utskottet erinra om, att en ny form av statlig premiering av sparande, som skall ersätta ungdomens lönsparande och det allmänna lönsparandet, beslutades vid innevarande års vårriksdag (prop. 1972:22, FiU 15, SkU 16, SFS 128). Riksdagsbeslutet innebär, att sparpremier vid regelbundet banksparande, vilka helt eller delvis bekostas av staten, och bonus på svenska statens sparobligationer skall vara skattefria vid inkomstbeskattningen samt att vinst i lotteri, som anordnas och bekostas av staten i samband med sådant banksparande, skall vara undantagen från lotterivinstskatt. Riksdagen bemyndigade vidare Kungl. Maj:t att – om konjunkturläget motiverar det – besluta om premiering av frivilligt sparande av överskjutande preliminär skatt.

Motionärernas förslag om höjning av sparavdraget kan vid 1973 års taxering beräknas medföra ett totalt skattebortfall på ca 200 milj. kr., varav ca 100 milj. kr. belöper på staten och lika mycket på kommunerna. Med hänsyn härtill och då frågan om sparavdragets utformning kommer att bli föremål för överväganden inom 1972 års skatteutredning avstyrker utskottet bifall till lagstiftningsyrkandet i motionen 1972:303.

Med hänvisning till anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionen 1972:303.

Stockholm den 17 oktober 1972

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herr Brandt (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Josefson i Arrie (c), Wärnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Wikner (s), Nilsson i Trobro* (m), Stadling (s), Olof Johansson i Stockholm (c), Johansson i Jönköping (s), Söderström (m) och fru Normark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilda yttranden

1) av fru Nettelbrandt (fp), som anfört följande:

"Sparavdraget har varit oförändrat sedan år 1961. Med hänsyn till den försämring av penningvärdet som därefter skett framstår en höjning av avdraget som en angelägen åtgärd för att återställa avdragets reella värde och åstadkomma en från samhällets synpunkt nödvändig ökning av det personliga sparandet.

I ett skattesystem, som i princip bygger på individuell beskattning och syftar till att tillgodose den gifta kvinnans berättigade krav på ekonomiskt oberoende, är det inte rimligt att sparavdraget är utformat efter det mönster som gäller vid sambeskattning. Vid ställningstagandet till frågan om höjning av sparavdraget bör därför också undersökas på vad sätt avdraget lämpligen kan anpassas till principen om individuell beskattning. Sistnämnda fråga är av den karaktären att den kan tas upp fristående från skattesystemets utformning i övrigt.

Med hänsyn härtill och då frågan om sparavdragets utformning kommer att bli föremål för överväganden inom 1972 års skatteutredning är jag inte beredd tillstyrka lagstiftningsyrkandet i motionen 1972:303."

2) av herrar Nilsson i Trobro (m) och Söderström (m), som anfört följande:

"Vi vidhåller den uppfattning som kommit till uttryck i de av riksdagen under vårsessionen behandlade motionerna 1972:819 och 1972:1504 samt i reservationen 1 till skatteutskottets betänkande 1972:16 och anser att frågan om sparstimulerande åtgärder vid beskattningen bör prövas i sitt större sammanhang."

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1654 S Stockholm 1972